

Sv. Bazil Veľký

K najpozoruhodnejším postavám kresťanského východu patrí svätý Bazil Veľký, metropolita v Cezarei kapadóckej. Je jedným zo „štyroch veľkých ekumenických učiteľov“ východnej Cirkvi. Sv. Bazil Veľký sa narodil v Kapadócii v meste Cézarea v roku 329. Pochádzal zo vznešenej rodiny. Jeho otec Bazil bol advokátom a rečníkom, matka Emélia pochádzala z kresťanskej rodiny, ktorá bola prenasledovaná ešte pred rokom 313. Vo výchove Bazila zohrala dosť významnú úlohu jeho stará mama Makrína a neskôr najstaršia sestra Makrína. Doma ich bolo 10 detí.

Už od detstva dostal Bazil patričné vzdelanie od svojho otca. V roku 343 navštevuje školu v Késarei. V roku 348 odchádza na ďalšie štúdiá do Konštantínopola, kde mu je učiteľom rétoriky pohan Libanius. Z Konštantínopola o rok neskôr ide do Atén a tu už má kresťanských učiteľov rétoriky Proherezia a Himeria. Asi po 5 rokoch štúdiá sa vracia do rodnej Cézarei a začne pôsobiť ako učiteľ rétoriky. Potom prijíma krst – čo bola v tej dobe bežná prax na rozdiel od dnešnej praxe, prijíma cirkevný úrad lektora a diakóna.

Vydal sa na cestu po Egypte a Blízkom Východe (Alexandria, Palestína, Sýria, Mezopotámia), kde mohol vidieť život pustovníkov. Po návrate domov si vyhliadol pekné odľahlé miesto nad riekou Iris, kde položil pevné základy spoločného mníšskeho života. V tom čase jeho sestra Makrína so svojou matkou Emeliou a niekoľkými spoločníkmi už žili v monastiery oproti v Anézii. Viackrát sa uťahuje z verejnej činnosti, ale okolo r.360 sa opäť zapája do verejného cirkevného života.

V Cezáreji prijíma asi r. 364 sviatosť kňazstva, ale zasa odchádza do Annisi. Až na prosbu biskupa Eusebia opúšťa Annisi a začína organizovať charitatívnu činnosť, usporadúva liturgiu a venuje sa kazateľskej činnosti. Po smrti tohto biskupa stáva sa biskupom Cézarey v r.370 a metropolitom Kapadócie. Venuje sa reorganizácii cirkvi. Okrem rétorskej, duchovnej a teologickej činnosti sa venuje sv. Bazil aj činnosti sociálnej. Svoj život končí 1.1.379 vo veku 50 rokov. Na svoju dobu teda naozaj dostal to najlepšie vzdelanie v najslávnejších školách tej doby.

V súvislosti s jeho pedagogickou a vychovávateľskou činnosťou si priblížme cez jeho list študentovi Maximovi, ktorý Bazil napísal v posledných rokoch života. Porovnáva tu ľudské veci s vecami trvalými, večnými. A tak hovorí, že mladosť odkvitne skôr ako jarný kvet a krása tela sa pomíne či dôsledkom rokov alebo dôsledkom choroby. Oproti tomu čnosti, ktoré niekto získa, sú pre neho veľkým dobrom a sú príjemné aj pre všetkých tých, čo čnostného človeka stretnú.

Z týchto spisov možno vypožorovať aj Bazilove vlastnosti, ktoré môžu byť pre nás príkladom. Je to jeho schopnosť sebaovládania, dar vedenia druhých, schopnosť nakloniť si druhých svojím priateľským a nežne ľudským jednaním, vedieť chápať blížneho a tak mať vplyv na svojich súčasníkov. Bol veľmi praktickým človekom, venoval sa veciam a starostiam každodennej potreby, čo sa odrazilo v jeho sociálnej činnosti.

V rokoch 372-374 staval hospic. Pohnútkou k tomu bola jeho pohostinnosť, záujem o duchovné i telesné dobro blížnych, súcitiť so slabými a chorými, s vdovami a sirotami, s chudobnými a nešťastnými, so všetkými, čo trpia. Komplex, ktorý vybuďoval, dostal názov Bazilovo nové mesto – Baziliáda.